

Старогръцки език НФ

2020-2021

Автори

17.

Климент Александрийски

Тит Флавий Климент (ок. 150-215 сл. Хр.) е управлявал влиятелното катехизическо (огласително) училище в Александрия към края на II в. сл. Хр. Известен е с трилогията си „Увещание към елините“, „Педагог“ и „Стромати/Килими“, в която се стреми да покаже какъв е пътят на търсеция истината: от отричане от езичеството към усъвършенстване в добродетелния живот и утвърждаване във вярата.

Има колебание дали е родом от Александрия или Атина.¹ Правени са опити да се обясни пълното му име,² подобни на тези относно св. Климент Римски – дали то означава, че е бил свързан с императорския род на Флавиите. Според собственото му свидетелство (подобно на разказаното от Юстин в „Диалог с Трифон“) е пътувал из източното Средиземноморие, слушал различни учители и накрая се задържал при един от тях, в Египет. Това трябва да е бил Пантен, когото Климент наследява като ръководител на школата за християнско образование.

По време на гонението при Север, към 202-203 г., той напуска града и не е известно дали се е завърнал отново. Знае се, че се е срещал с епископите на Иерусалим и Антиохия.³

Климент е първият християнски автор, който настоява, че християнинът не бива да отхвърля изцяло езическата философия и словесност, защото в тях се намират полезни възгледи, които не противоречат на вярата и съдействат за добродетелния живот. Съчиненията му показват отлична запознатост с гръцката литература и езическата религия.

Негов наследник в школата става прочутият Ориген.

Запазено е и съчинението му „Кой богат ще се спаси“, както и фрагменти от често споменаваните „Υποτύλωσεις“ („Очертания“).

---

¹ Ат източниците само Епифаний Кипърски го нарича „атинянин“: „Климент, за когото някои казват, че е александриец, а други - атинянин“ („Против ересите“, I, 2/32,6 – „Срещу секундианите“).

² В „Църковна история“ Евсевий съобщава: „Всичките осем книги на Климентовите „Стромати/Килими“ са запазени. Тях той е надписал по следния начин: „Стромати от познавателни записки съгласно истинната философия; от Тит Флавий Климент““ (VI 13, 1).

³ Евсевий съобщава за писмо на Александър Иерусалимски до антиохийските християни: „Отбелязва, че това писмо е изпратено чрез Климент, като пише накрая така: „Това писмо, господа мои братя, ви изпратих чрез Климент, блажения презвитер, мъж знатен и изпитан, когато вие познавате и ще опознаете още повече. Който по промисъла и надзора на Господ беше тук, подкрепи ме и увеличи Господната църква““ (VI, 11). От казаното в друго писмо на същия Александър до Ориген изглежда, че Климент е починал преди 216 г.: „Смятаме за отци онези наши блажени предшественици, при които скоро ще бъдем – истинно блажения наш господар (κύριος) Пантен и светия Климент, който ме ръководеше (κύριον μου γυρόμενον) и ми помагаше.“

Най-много сведения за него откриваме в „Църковна история“ на Евсевий. Споменават го Руфин, Иероним, Кирил Александрийски. Сведения и мнение за оцелелите му до IX в. съчинения намираме в „Библиотеката“ на Фотий.

Литература:

Fr. Schoell. Clemens Alexandrinus в Geschichte der Griechischen Literatur. В.П. Berlin, 1830 (стр. 679-685)

W. Christ. Geschichte der griechischen Literatur. Muenchen, 1890 (стр. 736-737)

„Clement of Alexandria. The Exhortation to the Greeks. The Rich Man`s Salvation“. With an English translation by G.W. Butterworth. London; HUP, 1919/1968

„Християнство. Енциклопедическият словарь“. Т. 1. Гл. редактор С.С. Аверинцев. Москва, 1993 (Климент Александрийский)

„Православна енциклопедия“ - <https://www.pravenc.ru/> (Климент Александрийский)

На български:

„Климент Александрийски“ в Илия Цоневски. „Патрология“. Синодално издателство, 1986 (стр. 140-146)

Из

„Стромати“ I,1;

Евсевий. „Църковна история“ V, 11

„Тази работа не е писание, изработено за да бъде показано; а записки, натрупани за стари години и като лекарство срещу забравата. Тя е безизкусно изображение и скица на онези видими и одушевени, действително достойни за споменаване блажени мъже и на словата им, които се удостоих да слушам.

От тях един беше йониец в Гърция, друг живееше във Велика Гърция; трети беше от Келесирия, четвърти от Египет. Други живеяха на Изток; оттам един произхождаше от асирийците, а друг, в Палестина, беше еврейин по род. Накрая попаднах на последния - който по сила беше пръв – като го издебнах скрит в Египет; и тогава се успокоих.

Те съхраняваха истинното предание на блаженото учение, прието направо от светите апостоли Петър и Яков, Иоан и Павел, както син приема от баща си (а малко синове са подобни на бащите си). И тъй с Бога доживяха до наше време, за ни поверят онези праотчески и апостолски семена“ (PG VIII, 697-700)